

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotatalous tutkimusintressinä

- MATINE tutkimusseminaari -

Sotatekniikan laitos

19.11.2024

Puolustusvoimat

Försvarsmakten • The Finnish Defence Forces

Sotatalous – mitä meidän pitäisi siitä tietää ja ymmärtää

Puolustusvoimien sotatalous

Suorituskyvyn rakentaminen

Suorituskyvyn ylläpito

Hankinnat

Tuotanto

Huoltovarmuus

Omavaraisuus

Valtion päätöksenteko

VNPS

EDIS

CNAD

Armaments

Nykyisyyden selittäminen

Tulevaisuuden ennustaminen

'Me elämme sotataloudessa'

Budjettiriihen tiedostustilaisuus 2022

'Putin on käynnistänyt sotatalouden'

Niinistö Report 10/2024

War Economics

Defence Economics

Economics of War

Markkinat

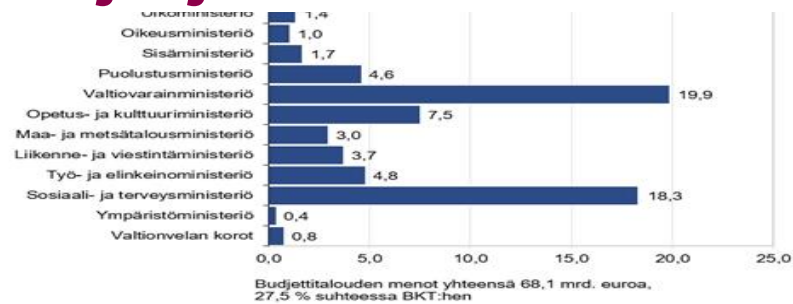
Talouspakotteet

Sotatalous puolustusjärjestelmäkontekstissa

Valinnat

Lähde: Valtiovarainministeriö

LTAE3 2021

Päätökset

Ohjaus

Suorituskykyjen rakentaminen ja ylläpito

Huoltovarmuus

Ylläpidettävät suorituskyvyt

Tutkimus

Uudet teknologiat

Kumppanuudet

Teollisuus

Rakennettavat suorituskyvyt

Logistiset ketjut

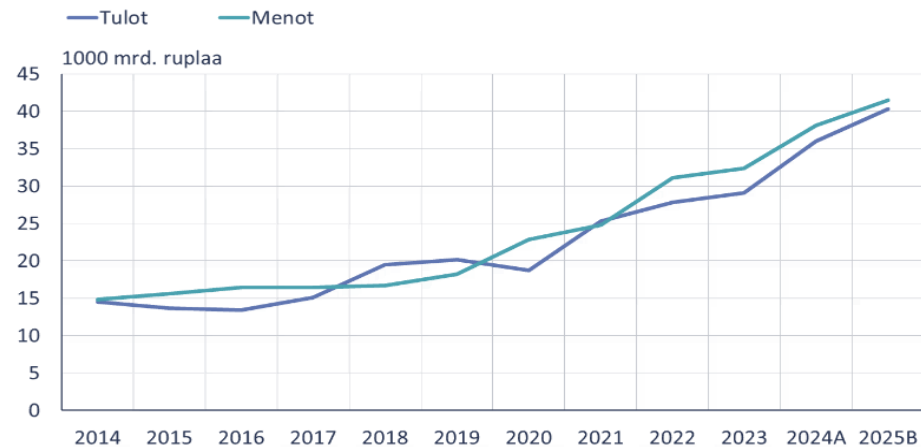
Tuotanto

Mitä ilmiöt, päätökset ja toimenpiteet tarkoittavat? Mitä päätöksiä pitäisi tehdä?

Venäjän federaatiobudjetin menoja aiotaan lisätä jälleen vuonna 2025

Kuva: BOFIT

'Venäjä on siirtynyt, de facto, sotatalouteen.'

'Ukraina ei ole vielä siirtynyt sotatalouteen. Se ikään kuin saa Lännen tukena sotataloudellisen osuuden taloudestaan, jolla se haluaa sodankin keskellä turvata yhteiskunnallisen kehittämisen.'

Sodan Usvaa III, 2024, s. 74

'Suomi on toteuttanut pitkäjänteisesti toimenpiteitä ennakoiden jo rauhan aikana; mm. lainsäädäntö, talouspolitiikka, varautuminen, huoltovarmuus, omavaraisuus, hallinnonalojen yhteistyö.'

Sodan Usvaa II, 2023, s. 145

Ainelaitoksen johtaja eversti Matti Sopanen
Sotatekniikan laitos
Maanpuolustuskorkeakoulu

Ukraina

Vuosikasvu vuoden 2024 puolella vahvaa, vaikka pohjavaikutus talouden romahduksesta heikkenee

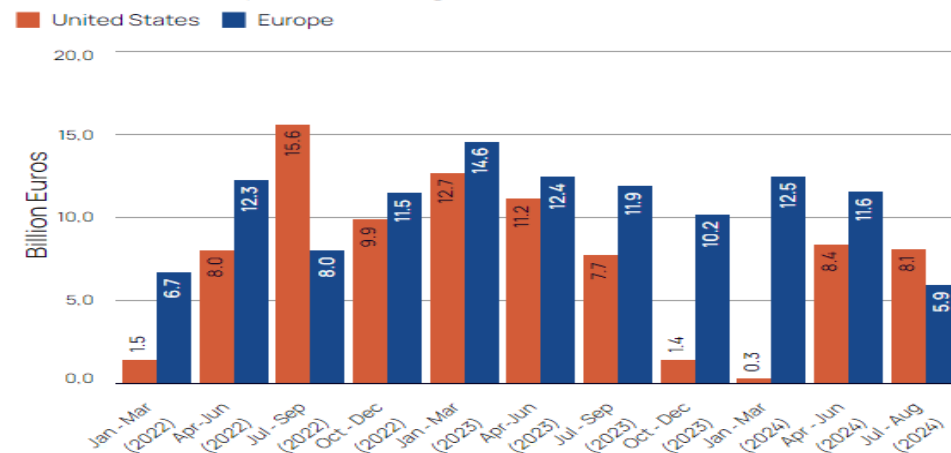

Kuva: BOFIT

Government support to Ukraine: By month, € billion

Allocations January 24, 2022 to August 31, 2024

Kuva: Kiel Institute

Sotatalouden nousu

- Noin vuonna 2010 sotatalous *sanana* oli miltei poistunut Puolustusvoimien sanastosta. Oli Pääesikunnan kokoonpanossa tehtävänimike Puolustusvoimien sotatalouspäällikkö sekä Maanpuolustuskorkeakouluun perustettu sotatalouden professuuri.
- Puolustusvoimauudistuksessa vuonna 2015 sotatalouden toimintoja uudelleen asemoitiin.
- Puolustusvoimien materiaalihankintojen volyymi vuositasolla oli 450 M€.
- Euroopan turvallisuustilanne muuttui 24.2.2024.
- Sotatalous on noussut valtionpäämiesten sanastoon: presidentti Macron on toistuvasti puhunut sotataloudesta (*economie de guerre*) ja Suomessa pääministerikin käytti ilmaisua vuoden 2023 budjettriin yhteydessä.
- (Geo)taloudessakin on siirrytty globalisaation turvallisuutta tuottavien keskinäisriippuvuuksien ajasta globalisaation haavoittuvuuksien ja uhkien aikaan.

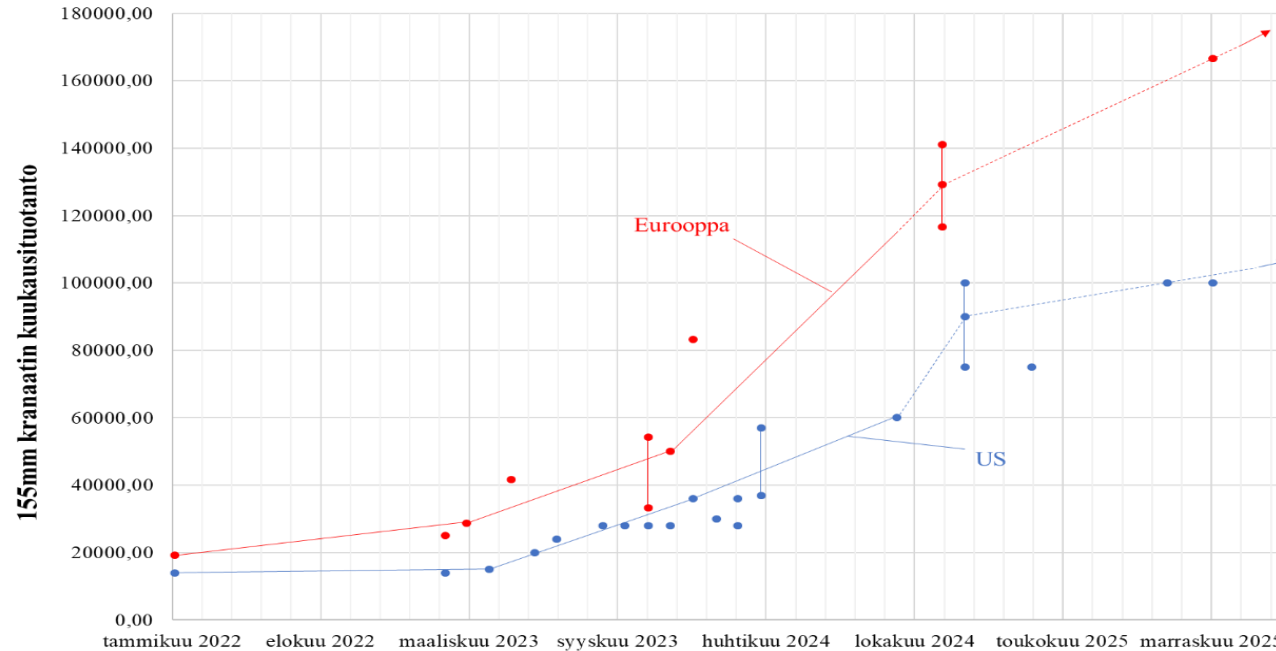
Taloussota

- Venäjän Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan myötä EU otti asteittain käyttöön voimakkaat Venäjäpakotteet.
- Tutkijat määrittelevät taloussodan talouspakotteista erillisenä käsitteenä siten, että talouspakotteilla painostetaan politiikkamuutokseen ja taloussodalla pyritään heikentämään kykyä lisätä sotilaallista suorituskykyä.
- Euroopan komission mukaan talouspakotteilla pyritään
 - Heikentämään Venäjän kykyä rahoittaa sodankäyntiä
 - Langettamaan Venäjän poliittiselle eliitille selkeät taloudelliset ja poliittiset kustannukset sekä
 - Heikentämään Venäjän talouden perustaa.
- Sota kuitenkin jatkuu yhä, eikä Venäjän heikentyminen näy rintamatilanteessa – tosin kontrafaktuaalisesta on vaikea sanoa mitään havaintojen perusteella.

Sotavarustetuotannon nosto

- Ukrainan 155mm ampumatarvikekulutukseksi on arvioitu 200 000 laukausta / kuukausi
- 155mm kranaattituotannon kehitys USA:ssa ja EU:ssa. EU ei ehkä ole saavuttamassa Ukrainan kulutusta vastaavaa tarvetta. Samalla on huomattava maiden oma kansallinen varautuminen ja sen tarpeet.

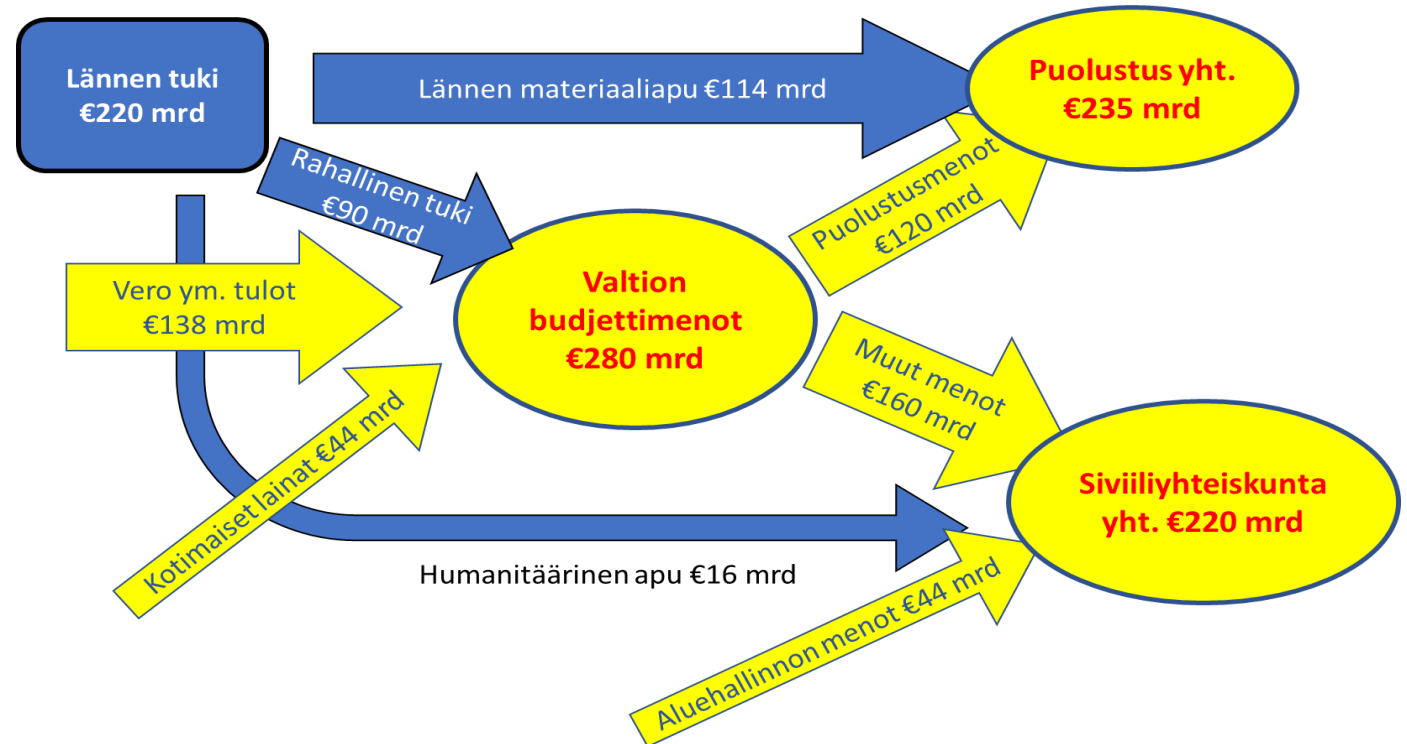

Ukrainan sotatalous

Sodan aikana talous-tilanteeseen sekä valtion budjettiin ovat vaikuttaneet merkittävästi¹:

- Venäjän ja Valkovenäjän rajojen sulkeminen sekä satamien toiminnan esteet
- Taloudellisen toiminnan romahdus sodan alettua
- Laajat väestönsiirtymät sekä Ukrainan sisällä että ulkomaille
- Tuotannon ja kriittisen infrastruktuurin vahingoittuminen sekä ulkomailta saatu apu.

Kuva: Ukrainan puolustuksen ja siviiliyhteiskunnan julkisten resurssien käyttö sodan alusta elokuuhun 2024 asti (omat laskelmat useasta lähteestä).

1. Gasanov, S., Ivashchenko, O., Bartosh, S., Klymenko, K., & Ukhna, N. (2024). TRANSFORMATION OF THE BUDGET SYSTEM OF UKRAINE IN THE FACE OF EXTRAORDINARY CHALLENGES AND THREATS. *Financial & Credit Activity: Problems of Theory & Practice*, 1(54).

Maanpuolustuskorkeakoulu

Sotatalous tutkimusintressinä

- MATINE tutkimusseminaari -

Sotatekniikan laitos

19.11.2024

Puolustusvoimat

Försvarsmakten • The Finnish Defence Forces